

Motion till riksdagen 2007/08:So9

av Ylva Johansson m.fl. (s)
med anledning av prop. 2007/08:43

Rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som gör att kontaktpersoners ekonomiska situation återställs och att kommunernas arbete med att rekrytera kontaktpersoner underlättas.

Motivering

Funktionshindrade ska ha samma rättigheter som alla andra med lika rätt och lika möjligheter att bestämma över sitt liv och få sina önskningar respekterade. Det är av största vikt att personer som beviljas insatser enligt LSS verkligen får det stöd och den service som de har rätt till. Så är inte alltid fallet. Det finns ett antal gynnande beslut som inte är verkställda av olika skäl.

Den socialdemokratiska regeringen beslutade 2003 att utreda frågan om ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och när det gäller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Utredningen överlämnade ett förslag i december 2004, och i regeringens proposition 2005/06:115 Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre, våren 2006, fanns förslag om rapporteringsskyldighet för kommuner att rapportera ej verkställda gynnande beslut enligt SoL samt införande av en sanktionsavgiftsmöjlighet som ett yttersta påtryckningsmedel för att sådana beslut ska verkställas inom skälig tid. Det kanske vanligaste beslut som inte genomfördes gällde plats i särskilt boende. Den nya skyldigheten som infördes ska ses mot bakgrund av att regeringen samtidigt införde ett stimulansbidrag till kommunerna för bygande av fler platser i särskilt boende.

Fel! Okänt namn på

Regeringen framförde i samband med 2006 års förslag att den skulle återkomma till frågan i den del som gäller beslut som fattas enligt LSS. Den pågående statliga LSS-kommittén har i uppdrag att göra en bred översyn av LSS. Arbetet är oerhört viktigt och berör regler för bland annat personlig assistans och om LSS fungerar som redskap för de handikappolitiska målen. I uppdraget ingår bland annat att analysera för- och nackdelar med förändringar av nuvarande huvudmannaskap.

Den nu framlagda propositionen innebär att även LSS-delen i utredningen från 2004 fullföljs, och vi socialdemokrater stöder förslagen i propositionen. Detta gör vi även om det i och för sig hade varit värdefullt om LSS-kommittén hade fått jobba klart. Vi vill dock att propositionens förslag, i likhet med vad som skedde beträffande SoL 2006, kompletteras med åtgärder som underlättar för kommunerna att genomföra sitt uppdrag.

Vi stöder de förslag som finns med i propositionen. Att införa en rapporteringsskyldighet till länsstyrelsen samt fullmäktige och dess revisorer av ej verkställda beslut enligt lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS) kan medverka till en bättre uppföljning av kommunernas och landstingens beslut. Samtidigt påverkas även möjligheterna att planera verksamheten i positiv riktning. Det blir tydligt vilka rättigheter enskilda har enligt LSS och om det finns problem att verkställa LSS-beslut.

Det bör framhållas att den föreslagna möjligheten till sanktionsavgift ska ses som en yttersta åtgärd för ett mindre antal fall. Verkställighet av beslut enligt LSS ska ske inom skälig tid från det att beslutet togs. I propositionen anges att det i varje fall ska beaktas om det finns särskilda omständigheter som kan utgöra grund för nedsättning eller eftergift av sanktionsavgiften. Detta är viktigt. LSS-verksamheten har expanderat enormt under den senaste tioårsperioden och är ett av de snabbast växande utgiftsområdena för staten och kommunerna. Kommunerna har gjort och gör stora ansträngningar för att möta behoven.

Regeringen gör i propositionen bedömningen att de nya reglerna medför vissa ökade kostnader för kommunerna för att fullgöra rapporteringsskyldigheten och att kommunsektorn därför tillförs 15 miljoner kronor för detta. Vi har inget att erinra mot detta. Det är av stor vikt att kommunsektorn får ersättning för konsekvenser av statliga beslut och regeländringar.

Dagens lagstiftning innebär att kommuner och landsting ska ge personer stöd och service enligt LSS. Staten måste också ta sitt ansvar och underlätta för kommunerna att klara sitt uppdrag. Vi saknar sådana förslag i propositionen. I stället har regeringen genomfört åtgärder som försvårar för kommunerna att genomföra sitt uppdrag. Av propositionens bilaga 1 som sammanfattar utredningen från 2004, som ligger till grund för propositionens förslag, framgår att hälften av alla ärenden om ej verkställda beslut enligt LSS rör kontaktpersoner. Som huvudorsak till problemen anges svårigheter att rekrytera kontaktpersoner och att hitta en kontaktperson som passar den enskilde. Sedan detta skrevs i utredningen från 2004 har tyvärr den nya regeringen genomfört en åtgärd som avsevärt försvårar möjligheterna för kommunerna att rekrytera kontaktpersoner. Åtgärden består i att beloppsgränsen för när kostnader för övriga utgifter i inkomstslaget tjänst får dras av höjdes från 1 000 kronor till

Fel! Okänt namn på

5 000 kronor från och med den 1 januari 2007. Detta drabbar bland annat kontaktpersoner. De flesta kontaktpersoner får inte heller mer än 5 000 kronor i kompensation för utlägg. I praktiken kan detta innebära att omkostnadsersättningen efter skatt minskat med cirka 25 procent. Det motiv som regeringen anfört är att åtgärden är en del i finansieringen av skattesänkningar för andra grupper.

Riksförbundet för frivilliga samhällsarbetare har uppmärksammat frågan om de försämrade villkoren för kontaktpersoner. Kontaktpersoners ersättningar är inte höga i utgångsläget, och det är en förödande signal att försämrade villkoren för denna grupp. Risker är uppenbara att kontaktpersoner hoppar av sina uppdrag samtidigt som det blir svårare att rekrytera nya. Redan har det kommit signaler om att avhopp har skett och nyrekrytering blivit svårare.

Vi socialdemokrater anser att staten har ett ansvar att rätta till den skada man förorsakat och vidta åtgärder. Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag som gör att kontaktpersoners ekonomiska situation återställs och att kommunernas arbete med att rekrytera kontaktpersoner underlättas.

Stockholm den 16 januari 2008

Ylva Johansson (s)

Christer Engelhardt (s)

Marina Pettersson (s)

Catharina Bråkenhielm (s)

Ann Arleklo (s)

Lars U Granberg (s)

Lennart Axelsson (s)

Per Svedberg (s)